

NELL

BIJ HET VERSCHIJNEN VAN ‚THE BARE FEET'

Hoe zal ik onder woorden brengen wat in mij omgaat bij het bekijken van Nell Dorr's foto's zonder haar tekort te doen? Toen ik, in 1955, met haar derde boek, ‚Mother and Child' kennis maakte, was dit voor mij een openbaring.

Hoe is het mogelijk, vroeg ik mij af, met simpele beelden uit het dagelijkse leven van een gezin, zoveel in mijn wakker te roepen? Miljoenen mensen vóór Nell Dorr hebben moeders en kinderen gefotografeerd. Waarom verwekken hun foto's slechts alledaagse gevoelens, terwijl haar beelden ons onmiddellijk voor het mysterie van het leven plaatsen?

‚All truths are in all things
They neither hasten their delivery nor resist it,'

(Alle waarheden zijn in alle dingen, zij verhaasten hun openbaring niet, maar weerstreven die ook niet.) schreef Walt Whitman. In die zin is alles wat Nell Dorr met de camera vertolkt beeld èn zinnebeeld, beeld èn teken.

Door en voorbij de dingen heen voelt men de sfeer van gevoelens en gedachten waarin zij leeft, een sfeer van mild begrijpen, van warm meeleven met alle dingen, zowel de levenloze als de levende, die haar omringen en een kinderlijk blijde aanvaarding van al het bestaande.

DORR / *dichteres en fotografe*

DOOR A.S.H. CRAEYBECKX, ANTWERPEN

In ‚Mother en Child' volgt ze de kinderen op hun verkenning van de kleine wereld waarin zij opgroeien, zij viert met hen hun stille verrukkingen en begrijpt hun angst voor het onbekende — en door alles heen vloeit de warme, instinctieve liefde van de moeder voor haar kinderen. Ook de dieren en zelfs de voorwerpen spelen hun rol om de sfeer van tijdloosheid te verwekken waarin haar beelden ademen.

Men kijkt deze beelden aan en lang vergeten dingen uit eigen leven, het verloren paradijs onzer jeugd, rijzen op in de herinnering alsof moeder nog daar was en het oude huis waar zoals de dichter schreef ‚de dagen trage waren'. Men krijgt de bijzondere gewaarwording die bij ons allen gepaard gaat met belangrijke momenten des levens, als iets tot een einde komt en iets nieuws begint. Dit is de reden waarom deze beelden zo direct tot ons spreken.

De Amerikaanse dichter Carl Sandburg noemde Nell Dorr ‚een poëet en een filosoof', Erica Anderson deelde haar mee: ‚Your book brought tears to Albert Schweitzer's eye and he was amazed that such sensitivity could be held in photo's...', de kunstcriticus Arthur Ruthmore schreef: ‚Ik zou Mc Carthy willen opsluiten met dit boek en hem alle voedsel weigeren totdat hij het uit 't hoofd kende'. En Edward Steichen, die niet lichtvaardig is bij het uiten van een oordeel, getuigde: ‚Here is the autobiography of a sensitive, strong woman, a book containing essenses distilled from a mingling of cool waters and warm earth'.

In 1962 verscheen Nell Dorr's vierde boek: ‚The Bare Feet' (*), dat zij zelf een ‚pastorale' heeft genoemd. Het boek schetst het leven in een dorp, Teotitlan del Valle, in de vallei van Oaxaca in Mexico — een kleine, gesloten, Indiaanse gemeenschap van herders en wevers, ver van de wereld van vandaag. Om het te maken heeft zij vele weken met de bewoners geleefd, zij, gekleed als zij en in alles hun simpele, arcadische gewoonten delend. Haar boek ligt hier vóór mij. Voor de zoveelste maal zal ik het doorbladeren, ditmaal met u, kijkend naar de beelden en luisterend naar haar Bijbelse teksten, want Nell Dorr is niet alleen een groot fotograaf; zij is ook een schrijfster met een uitzonderlijke zeggingskracht.

De betovering is er van het eerste begin. Het eenvoudige beeld op het omslag nodigt ons uit om voor een wijl de rusteloze wereld waarin wij leven te verlaten en de kleine schaapherder te volgen naar de heilige heuvels om met hem de frisse lucht en de oneindige vrede in te ademen. Wij slaan het boek open: daar zijn de primitieve goden, stil en geheimzinnig. Wij voelen ons verplaatst in een sfeer van tijdloosheid. Op de volgende twee bladzijden brengt ons een weids fresco midden het volk van Teotitlan, op de marktplaats. En de bladen verder omdraaiend maken wij kennis met deze eenvoudige mensen, levend te midden van hun warme kudden of bij hun weefgetouwen, als een ritueel iedere dag de gebaren herhalend, van generatie tot generatie overgeleverd — in vrede met zichzelf en met de dingen rond hen. En als finaal orgelpunt het rembrandtieke zwart-witbeeld dat hieronder gereproduceerd staat.

Nell Dorr zegde mij: ‚Mijn verblijf in Teotitlan heeft mij genezen van de kwaal der beschaving. Ik heb er geen enkel boek gezien; ik twijfel zelfs of er in het dorp één mens is die kan lezen of schrijven, maar hun hele leven is een boek. Men vindt hun heerlijke weefsels in alle grote musea ter wereld; zij getuigen voor hen.'

Men kan het met Nell Dorr eens zijn of niet, doch ieder die haar beelden bekijkt en haar teksten leest, zal zich doordrongen voelen van de grote rust die er van uitgaat. Men zal er geen technische ‚vondsten' ontdekken; zij werkt nog ongeveer zoals haar vader, John Jacob Becker, die in de laatste decennïën der vorige eeuw, in Amerika een pionier was van de fotografie. Doch wat zij ons leert is eenvoudig te zijn wat wij zijn, niet toe te geven aan tijdsstromingen die ons niet liggen, goed te zijn en eerlijk ons handwerk te verrichten.

No. 20-27

*) Nell Dorr: ‚The Bare Feet' New York Graphic Society, Publishers, Greenwich, Connecticut U.S.A., 33,5 bij 26 cm, 70 foto's, meestal volle bladzijde en ong. 11 bldz. tekst, gekartonneerd. Prijs ca. *f* 40,—.